

ПОМОГАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOV

2. číslo

Budyšin, Februar 1956

Lětnik 6

Bibliske rozpominanje wo samowuznačach Pawoła

2. Kor. 11, 21 do 12, 10

Prjedy hač rozpominanje čitaš, dyrbiš dokladnje horjeka naspomnjeny tekst čitać. Tekst je dolhi, ale mócný. Slowa Pawoła nas jimaju. Jimaju nas bóle dyžli druge teksty. Su tola tute slowa samowuznača swj. Pawoła.

Njeh su nam wone z přikladom za naše džěło a skutkowanje, za naše zbóžne nazhonjenja, w čmowych hodžinach a časach.

I.

Jako dwórski předar Spener w Drježdžanach na swojej klětce tutón tekst čitaše, čornješe so jemu před wočomaj. Běše jemu, jako bychu z porstami na njeho pokazowali a prajili: Haj, to je japoštoł Pawoł, ale kajki chuduški sy ty porno njemu. Koždy sprawný křesćan ma to same začuće. hdyž tekst čita abo slyši.

Pawoł, kajki to wulkotny přiklad! Kajki wukon w službie swojeho Knjeza! Kelko pućowanjow! Kelko čerpjenja! Kelko strachosćow we wodze a na kraju! W městach a na wsach! W jastwach a smjertnych nuzach!

Ale we wšěm běše Pawoł stroštny a njezadwělowaše, stajnje sebi wědomny slowa Knjeza: „Přetož tón (= Pawoł) je mi wuzwoleny grat, zo ponjese moje mjeno k pohanam a kralam a israelskim džěćom. Přetož chcu jemu pokažac, kelko ma čerpic mojeho mjena dla.“

Štož so Pawołej tu wěšći, je so dopjelnilo.

Kak mali, a bėdni so zdamy, hdyž so z Pawołom přirunamy. Mėnimy, zo z mocami brojimy hdyž w kencliji džělamy, nabožnu a paćersku wučbu podawamy, po wječorach na wsach bibliske hodžiny podawamy, chorych wopytujemy, žónsku a musku službu

wotmėwamy, njedzělu wot ranja hač do wječora Bože slowa wukladujemy atd.

Ale što je to porno skutkowanju swj. Pawoła?

A hdyž so džěło kopi, potom smy njemėrni, zo samo modlitwy zapominamy. A hdyž nas samo njedzak, zlósc, njeprějnosć potrjechi, smy rozmjerzani a wobužni a móhli čeknyć. Tohodla je derje a spomožne, hdyž so na Pawoła dopominamy a jeho samowuznača čitamy. Wón móže a dyrbi nam z přikladom byc za naše skutkowanje a džěło. Ale nic jenož duchownym, předarjam a katechetam, ale kóždemu křesćanej. Přetož kóždy sprawný křesćan je winowaty. Knjeza tam wuznawać ze slowom a ze skutkom, hdžež je jeho Bóh Knjez postajił. By-li kóždy křćený a konfirmėrowany křesćan tak k swojemu Zbóžnikaj stal kaž Pawoł, potom drje so bjezbožnosć njeby džensa tak rozšěrjala.

II.

Japoštoł Pawoł dyrbjal tež nam z přikladom byc za naše zbožne nazhonjenja, kaž je w teksće wo swojim žiwjenju wopisuje. Wón bu torhnjeny hač do 3. njebjes. torhnjeny do paradiza. Začisc tcho běše tak wulki a hobrski, zo so hišće po 14 lětach na to derje dopomni. A nježiwamy so tohodla, zo so jemu po tajkim nowym žiwjenju styskaše: „Ja sebi žadam přeč čahnyć a při Chrystusu byc, kotrež by tež wjele lėpje bylo.“ Phil. 1, 23.

Pawoł po tajkich nazhonjenjach wědžeše, što na njeho we wěćnosći čaka.

Pawoł njeje jenički na tutym polu, kiž je tajke nazhonjenja měł, ně, něšto podobneho nazhonichu tež Pėtr. Jan a Jakub na

horje překrasnjenja, Šćėpan při kamjenjowanju, martrarjo přėnich lėtstotkow při přescėhanjach.

Dziwnje sta so tež biskopej Salviusaj z Albi († 585), kotrehož komorka so jedneho dnja zatřasny a z njewurjeknjnym swětłom wobswětli. Biskop so nastrožiwi: pozbėhny swojej rucy k njebjú a spušći z džakowanjom swoju dušu. Mać biskopa a mnichojó počachu plakać a wo njeho žarować a přihotowachu čělo k pohrjebej Štwórty dzeň na ranje, hdyž chychu kašć přikryć, poča so čělo w kašću hibać a biskop Salvius wotući kaž z hlubokeho spanja. Biskop dyrbbeše powědać, što je so z nim stalo, a wón powědaše wo swojim pućowanju po njebjesach „Widžach njewurjeknjene swětlo, njewurjeknjenu krasnosć, wulku sylu muskich a žónskich dušow. zo je njemóžach ani přewidzeć.“ (Přir. Felix Dahn, Prof. der Universität Königsberg, Urgeschichte der germ. u. rom. Volker. S. 292)

Tež indiskemu domoródnemu misonarej Sadhu Sundar Singh je Bóh spočičil pohladnjenje do duchowneho swěta. Wón pisa wo swojej knize „Blicke in die geistige Welt“ na stronje 5: „Pospył. swjatosć a krasnosć wěćow, kotrež sym na swojich pućowanjach po njebjesach widzał, w čłowjeskej rěči wuprajic, mohlo k njedorozumjenju přinošować. Dyrbjach tohodla zwopředka wuwostajic, štož so jenož w duchownej rěči wuprajic dawa.“

Čehodla so tajke nazhonjenja tak porėdko stawaju? Snadž tohodla, dokelž njejsmy zwolniwi. swoje čělo a dušu cyle do s'ušby Zbóžnika stajic a snadž tež tohodla, dokelž so sprawný křesćan z tajkimi nazhonjenjami njehordzi, ale wjele radšo wo nich mjelci.

Tež Pawoł mjelčeše wo nich 14 lét, ale dokelž chcychu bludni wučerjo we wosadach jeho džělo začisnyć, rěčeše wo tutych swjatych wěcach a nazhonjenjach, kotrež by radšo zamjelčał.

Stož wjele wo tajkich nazhonjenjach rěči, zasypa jich žohnowanje a přinjese so do stracha wumyslnošće a hordosće.

Tež biskop Salvius praji: „Widžu nětko, zo Bohu Knjezej njeběše spodobne, zo sym tajke potajnstwa přeradžil. Ale ty wěš, Knježe, zo sym to činił w ponižnosći swojeje wutroby a nic z hordej myslu. Wodaj mi tohodla, će prošu, a po swojim slubjenju mje njewopuše!“

III.

Pawoł je tež čmowe hodžiny a časy přežiwił, a tež w tym može nam z příkladom być.

Čehodla dopušći Bóh Knjez tajke čmowe hodžiny a časy pola swjeho wotročka? Won sam wotmolwi: „Zo bych so wysokich zjewjenjow přez měru njepřezběhnył, je mi daty koł do čěla.“ v. 7.

Koł do čěla — što to běše, ničtō njewě. Po zdaću běchu to wulke čělné bolosće, kiž so, móhl rjec, kaž koł do čěla zadobuchu. K tomu přińdžechu čertowske spytowanja, přetož bě jemu, jako by jeho čert z pjasću bił.

Tajke spytowanja nje přińdu porědko na pobožnych, a to druhdy tak, zo so w duši začmi. Njeběchu to tež čězke spytowanja, hdyž Elia pod jaworcom sedžo wolaše: „Dosc je, dha wzmi nětko. Knježe, moju dušu!“?

Tež Luthera na hrodže Wartburg čert kruće čěsnješe. A jako so Jendželčan Richard Baxter k žiwej wěrje wobroći, čwilowachu jeho mysl tak hroznje, zo skoro zadwělowa. Tež Gottlieb Dittus, něhdušu dobru pačersku holcu fararja Blumhardta, zle duchi tak nadběhachu a čwilowachu, zo sebi žaneje rady njewědžeše a to tak dolho, doniž farar Blumhardt zlym ducham njeporuči, z njeje wuńć.

Čehodla zwoli Bóh do tak čězkih spytowanjow pola swjich křesćanow?

Zo bychy prawje mali a pokorni byli a wostali. Spytowanja su za nas to, štož je slónčna horcota za žito! Kaž tuta wšu brěčku ze stwjelca wucyca, tak wozmu spytowanja křesćanam wšitku móc, zo sami na sebi zadwěluja, ale so

potom cyle na hnadu swjeho Knjeza spušćeja a z njej liča.

Tež nam plaći słowo: „Dosc maš na mojej hnadže, moja móc je w slabych mócna.“

Pawoł je so potom jenož hnadu džeržal a možeše tohodla radostnje wuznać: „Tohodla sym dobreje mysle při slabosćach, při hanibach, při nuzach, při přesčěhanjach, při tyšnosćach Chrystusa dla; přetož hdvž sym slaby, sym syny.“

Luther spěwaše po spytowa-

njach: „Rječaz je rozbity, ja sym swobodny!“

Tež my dyrbymy wědžeć, zo po čmowych časach a čězkih wojowanjach a spytowanjach za nas zaso slónco swěći, hdyž smy šcerpliwi a na jeho hnadu twarimy. Směmy wědžeć, čím slabši so sami čujemy, čím sylniši je we nas Knjez. Boh džerži swoje slubjenje: „Prawemu dyrbi swětlo schadžeć a wjesele dobrym wutrobam.“

Hamjeň!
Me.

Mikławš Ludwig z Zinzendorf

(* 26. 5. 1700 – † 9. 5. 1760)

Mikławš Ludwig hrabja z Zinzendorf přežiwi swoje džěčatstwo na hrodže we Wulkich Hendrichcach (Großhennersdorf), hdžež pod dohledom swojeje wotki z Gersdorf dorosće. Jako džěsačlětny přińdže do pedagogija Augusta Hermanna Franki do Halle a nawukny tam kruty porjad, pilnosć a wutrajnosć sebi wazić. Z mladosće bě wón za zhromadnosć. Z někotrymi přečelemi založi wón rjad žonopoweho zornješka (Senfkornorden), kotrehož člony dyrbjachu so wuznamjenić ze šcerpliwošću, z lubosću k towaršam a ze swěru we wěrje. Ze 16 lětami poda so po woli swjeho zastaračela do Wittenberka na studij prawow, započá pak bórže njepřecělske wysoke šule we Wittenberku a Halli mjez sobu wujednać. Hižo běchu přenje zetkanja profesorow postajene, hdyž posła jeho swójba, kotraž so boješe, zo wliw a mjeno zhubi, jeho na wjetšu jězbu. Na tutej jězbje přińdže hrabja Zinzendorf do Holandskeje a do Pariza. Wón zezna tam mnoho wuznamnych ludži a nawukny jich přeswědčenje česćić. Z tuteho časa prócowaše so, najlěpše we wšitkich wěruwuznačach dopoznać a so wzdać wšitkeje njeprawdosće, přetož bě dopóznał, zo w Halli, kaž tež we Wittenberku běchu ludžo ze zmylkami a slabosćemi.

Jako bě polnolětny, wozeni so z Erdmuthe, rodzenej hrabinku Reuß, kupi wot swojeje wotki kublo Berthelsdorf we Lužicy a sta so z dworskim radzičelom pola knježerstwa w Drježdžanach. Tež tu so prócowaše, založić zhromadnosć, tola pospyt jeho njespokoji, dokelž ludžo k bibliskej hodžinje přichadžachu kaž k literarnemu kružkej, wuměnicu mjenjenja a

rozbězachu so. Hrabja Zinzendorf pak chceše natwarić zhromadnosć za žiwjenje, kotraž by člowjekam pomoc a nućenje byla. Boha a blišeho lubować. Najebać wšěch dobrych zasadow by won snadž tola jenož pobožny zahorjenc wostał, njeby-li Boh Knjez přiwjedł mužow, kotřiž běchu za tajku zhromadnosć zwólniwi a kmáni.

To běchu Morawscy bratřa. Woni přińdžechu z čěskich krajow a wuznawachu so k morawskej bratrowskej cyrkwi. Čěsla Christian David běše jich předchadnik a dósta dowolnosć, so na kuble Berthelsdorf zasydlić. Nětko pušćachu sami štomy, Christian David čěsleše, a prjedy hač sněhowe wichory we Lužicy zachadžachu, možachu ze swojimi swojbami do samodželaných domow začahnyć. Dnja 22. hodownika 1722 so sta, zo hrabja Zinzendorf wječor pozdže, přišedši z Drježdžan, na Ochranowskej horje nimo jědžeše a na horje swětlo widžeše, hdžež njebě dotal ničtō bydlił. Zadžiwany wustupi z woza, stupi do doma, postrowi wobydlerjow a prašeše so za jich wosudom. Napohlad jich wjesela na džěle, kotrež z wočow nowosydlerjow sa paše, jich spokojnosć a jich swěra we wěrje přemóžachu hrabju. Na špundowanju klečo modleše so z wobydlerjemi z pohnutej wutrobu. To bě započatk Ochranowa.

Hrabja přewza sydlo při Ochranowskej horje do swjeho škita; wón bě dopóznał, zo je Bóh jemu ludži přiwjedł. Časćišo wot Drježdžan na dowol jězdžeše. Skončnje wzda so swjeho zastojnstwa, zo by so swjeho wosadže jako „polnomocny služobnik“ wěnował. Přez porjad a wustawu, kotrež wón wosadže da, přez swěrne džělo a přez mnohe spěwy je wón

swojeho ducha wosadze zaščepik. Někotre z jeho spěwow su, hdyž tež po změnenjach, stali so ze stajnym kublom cyrkwe.

Džen bě za kóždého w Ochranowje kruće postajeny. W 5 hodź. rano so započa dželo ze zhromadnym rańšim žohnowanjom w žurli. a po swjatoku so wosada znowa zhromadzi, zo by džen ze spěwami skončila. Jonu wječor bě hrabja Zinzendorf při spěwanju hrónčko z biblije a štučku ze spěwarskich wuzwolil, rozjasni wobej slowje wosadze a namjetowa, zo by so koždy přichodny džen pod tuto hes'lo stajil. Z tym bě so docpěla zwjazanosć w myslach a skutkach. Z tutoho časa so koždy wječor heslo wuda a přichodne ranje so tute wot jedneho bratra do kóždého domčka njesechu. Zo bychy tež zdaleni bratřa a sotry na samsne Bože słowo kedźbować mohli, započa hrabja Zinzendorf za lěto 1731 wšednje hesla prjedy wučahać a dopředka čišćeć dać. Tak nasta knížka heslow bratrowskeje wosady, kotraž je daleko a šeroko svojich přecelow namačala.

Znata w cylym swěće bu tuta mała wosada při Ochranowskej horje přez swoju misionisku džělawosć. Nastork k tomu bě mały podawk. Při wopyće danskeho dwora zezna so Zinzendorf z komornikom Antonom. bě to křćený čornuch. Wot njeho zhoni wo nje-možnych wobstejnoscach, kotraž wo wšěm zdaću na zapadno-indiskej kupje St. Thomas knježachu. Zinzendorf wza tutoho čorneho služobnika sobu do Ochranowa a tam poda won před zhromadženej wosadu tajki wobraz wo donće jeho luda, zo hluboka pohnutosć zhromadženych přimny. Wšitcy začuwachu w tutej hodzinje, zo je Knjez jich wołał a zo njesmě próstwa wo pomoc bjez wotmolwy wostać. Tutón čišć so hakle pomjeńši, hdyž běštaj bratraj Dober a Nischmann zwólniwaj, na zdalenej kupje so zasydlit a tam ewangelij připowědźit. To bě započatk Ochranowskeho misionistwa. Přenjeju poslow sčehowachu druzy, woni jědžechu k čornucham zapadneje Indiskeje, k Hotentotam do Afriki a k Eskimowcam do Zelenskeje. Wjele wumřě w njezwučenyj klimaće w najlěpsich lětach; druzy podnikurichu so z lóžděmi. W sewjernej Americje běchu samo k Indijanarjam přišli. Ale woni so we wójnach mjez domoródnymi morichu.

To wšo so sta bjez wobaranja; woni so modlachu za přescěhowarjow a poslachu nowych připowědžerjow słowa Božeho přez morjo.

Lutherska cyrkej pak njeprizna tutu wosadu; tohodla njemožachu so posli Ochranowa na misioniskich polach, hdžež dyrbjachu so wubědźować z druhimi wěrami, jako posli připóznateje cyrkwe wudać. Hdyž woni křčichu, přińdže husto druhu misionar a wospjetowa swjaty skutki. Tak so křćenica wothōdnosci we wočomaj tutej, kiž chcychu so křćit dać. Bratřa drje smědžachu worać a syć, ale žně druzy pochowachu do brožnjow. Bratřa běchu mēnjenja, zo dyrbja so z pohanow křescenjo sćinit, nic pak katolscy, lutherscy abo reformowani. Za Ochranow běše jenož jedna wěra přećiwo pohanam, kotraž so na powěsć ewangelija založowaše. Skončnje njespytachu ze slowami, ale z příkladami přeswědčić. Jako jedyn bratr mjez cyle cuzymi Indiančanami. jenož w dowěrje na Boha, změrom spaše, cyla rodžina na njeho kedźbowaše. Slowo měješe tu wotewrjene durje.

Zo by so tutym njedostakam haćilo, prošeše Zinzendorf wyšeho dwōrskeho předarja Zablonskeho, wyšeho pastyrja morawskich bratrow, zo by bratra Nischmanna, kotryž chcyše so runje na misionisku jězbu podať, za biskopa bratrowskeje wosady pomjenował. Tak so sta z wosady bratrowska cyrkej. Zinzendorf sam zložil teologiske pruwowanje, poda so do duchownskeho zastojnstwa a skončnje dosta tež biskopsku swjeciznu. Sprócniwy zastupowaše zacpiwanu wosadu. Skoro cyłu Ewropu je won we službje wosady přepučował a dwójce do Ameriki jěl, zo by bratrow w jich džěle podpěrał.

Jako bě Zinzendorf 50 lět stary, mysleše na to, z přednych rjadow wojowarjow wróćostupit a puć w čichim kroćit. Čichi bě nětka jeho džen. Won sebi přewza, swoje mocy tak naložować, kaž by jenož hišće krótki čas na zemi był. Won wojowaše přećiwo lēnjosci, přećiwo njeprorjadkej a přećiwo brojenju časa. W přestupjenjach druhich widžeše won swoju winu. Bole hač hdy prjedy měješe Bože słowo při sebi a nichtón njemůžeše so jeho řečam wobarać. Cuza bě jemu wša zwada wo prawu wučbu; won bě přeswědčeny, zo so cyla teologija, z kotrejž bjez hańby před wšěmi swjatymi jan-

dželemi wobstać móžemy, na oktatnu stronu z wulkimi pismikami so napisać hodži.

Nětka so žiwjenje Zinzendorfa bližeše ke koncej, hišće prjedy hač bě biblisku starobu docpělo. Wobsydstwo, wuspěch, moc a słowa běchu hrabi njewěste wostale. Won znaješe jenož jednu wěrnosć: Boža a Chrystusowa přitornosć! Jemu so dowěri na svojim poslednim puću. Měrnje ležeše na zawkach, wočko do zdalenosće, kaž by swoje njeměrne, ale tola wobhnadžene žiwjenje sebi wobhladał. Česćený a zacpěty, swjecený a wuhnaty, chwaleny a hanjený! Won wědžeše, zo so wo jeho mjeno wojuje. Ale to jeho njeje ženje staralo; to njestaraše tež nětka jeho. Won pohladny na bratrow, kotřiž wokolo jeho loža stajachu. Po zdaću hladaše na cyłu wosadu, na wjeski w Němskej a w cylym swěće a wobjimaše po zdaću wulku syłu bratrow a sotrow a prjedawšich pohanow. syłu zbōžnych a dokonjanych. Jeho woči so blyšćešty a mjelčo praješe: „Kelko wót našeje wosady je hižo pola jehnjatka.“ Na brjoze do wěčnosće běchu haćenja, kotraž běchu jeho žiwjenje počezile, male, snadne a njewuznamne. „Sym hotowy“, praješe mrějacy, „sym so cyle do wole Knjeza dał.“ Hišće jónu chcyše so z bratrami wuradžować, hdyž jeho mocy wopuščichu. Dnja 9. meje 1760 džěše po woli Knjeza do njebjeskeho kralestwa.

Swobodnje po Jörg Erb.
Wolke der Zeugen
stud. theol. Albert

Herbert Cerna,

jenički serbski farar w Delnjej Lužicy njebohi.

Loni 24. winowca zemřě w Popojcach, w serbskej wosadze k wječoru Choćebuza, serbski farar Herbert Cerna. Won narodži so 9. 9. 1905 na Horach pola Choćebuza jako syn tamnišeho serbskeho wučerja. Po studijach pobu pol lěta za vikara w Borkowach a potom bě hač do lěta 1950 stajnje w Němcach za fararja, doniž potom so skončnje do Serbow nje-wróci. W Popojcach je potom jako dušowpastyr z wosadnymi tež serbski řečał. Serbski přědował tam njeje, dokelž sej to wosala, hdžež před njedawnym hišće horliwje skutkowaše njezapomnity kantor Jordan, njepraješe.

Ze serbskich wosadow

Z Barta. Naša wosada liči nětko 2468 dušow. W léće 1955 je so tu wukřičilo 52 džěci (lěto prjedy 65), a to 26 holcow a 26 holcow; mjez nimi běše 4 njemandželskich. 49 džěci wobnowi swój křćeński slub, (lěto prjedy 38) a to 24 holcow a 25 holcow. Wěrowanjow je bylo 25 (1954: 24), mjez nimi 4 pory, z kotrychž bě jedyn džěl drugeho wěrywuznaća. Po 6 wěrowanjach so swjata křćenica přizamkny! Zemrěło je 28 (24) wosobow. Chowanjow bě 24 (20). Najstarša wosoba běše nimale 90 lět stara. Spowědných smy ličili: 1117 (1127) a to 425 (433) mužow a 692 (694) žonow. 93 dōstachu zwonka Božeho domu swjate wotkazanje. Ličba serbskich spowědných je byla 260 (273), bohužel lěto a mjenje. Tež w zańdženym léće je naša wosada wjele woprowala: krajne zběrki, za našu wosadu, za zwonkowe a znutřkowe misionstwo, Bethel, naturalije za domy starých w Drježdžanach a tak dale, dary, małe a wulke, znatých a njeznatých darićelow! Wšěm wutrobný džak! Džak pak tež wšitkim, kiž su swoje mocy stajili do džěla za našu wosadu! Bōh pak daj tež dale našej wosadze swoje bohate žohnowanje!

Z Malešec. W zašłym léće je so wukřičilo 23 hōlcow a 19 hōlcow. Křćeński slub su w konfirmaciji wobnowili 21 hōlcow a 19 hōlcow. Wěrowali smy před Božim woltarjom 22 porow, nimo toho je so 1 por připowědał. K Božemu bliđej běchu 848, a to 343 muskich a 505 žonskich. 32 mjenje hač lěto prjedy! Mjez spowědnými běše 292 Serbow. W domach je so spowědz swječila 22 króć. 16 stawow (14 dorosćených a 2 džěci) našeje wosady zemrě. — Hdyž 100 lět wróćo hladamy, bě wosada po dušach snadž runje tak wulka kaž džensa. Hakle 1899 so zafarowa něšto wsow Malešanskeje wosady do noweje Chwačićanskeje wosady. Před 100 lětami potajkim je so wukřičilo 82 džěci, ale za to pak tež zemrě 62 stawow (31 dorosćených a 31 džěci). Zwěrowane bu w léće 1855 jenož 9 porow. — 91 Božich službow smy měli w našim rjanym, wobnowjenym Božim domje, a to 26 w serbskej a 65

w němskej rěči. Wosadne žony zeńdžechu so nimale každy mēsac w Plusnikecach a tež w Delnjeje Hōrce w nahladnej ličbje. Młode maćerje přińdžechu w Malešecach hromadže a to tež každy mēsac. Muskich smy jenož w zymskich mēsacach mēsacnje na zajimawe přednoški přeprošowali. Wusywanje Božeho slowa mjez džěćimi a młodzinu so porjadnje stawa. Bōh chcył hnadnje dać, zo wusyw zeschadža a zo by cyle wosadne džělo někak přinošowało k twarej Božeho kralestwa. Bōh chcył dale žohnować našu wosadu! P. A.

Njeswaćidlo. W zašłym léće bu w našeje wosadze 95 džěci křćených, 69 džěci konfirměrowanych, mjez nimi dōsta jedne serbski špruch. 36 porow bu zwěrowanych a 36 wosobow pochowanych na pohrjebnišćomaj w Njeswaćidle a Zareču. 1971 wosobow pobu k Božemu blidu (nimale 200 wjace dyžli lěto prjedy). W Božim domje wuži 1529 wosobow na němskim a 274 wosobow na serbskim swjate Bože wotkazanje. W domjacych nutrošćach poda so 100 wosobam w němskej rěči a 68 w serbskej rěči woprawjenje. Mjez spowědnými bě dwōjce tak wjele žonow (1328) kaž mužow (643). W Njeswaćidlskim Božim domje mějachmy na njeđzelach a swjatých dnjach 121 Božich službow a to 62 w němskej a 59 w serbskej rěči. 79 króć swječachmy Bože swjate wotkazanje, a to zwjetša na kemšach. W Zarečanskej kapalce mějachmy 47

króć Božu službu. Na zběrkach je so pola nas nazběrało 8585,39 hr K tomu přińdže hišće čežite awto polne darow žnjowodžakneho swjedženja za domy znutřkowego misionstwa.

Rjane wobohatšenje dōsta naš luby Boži dom ze štyrjomi wobrazami Mišnjanskeho molerja Schiffnera: Jězus před Kajfasom. Jězus před Pilatom, lud wusměšuje Jezusa a Jezusowe zrowastanjenje.

Smy sej wotmyslili, za přichodnu zymu so postarać wo wutejenje cyrkwyje. Ze starosćemi džemy na tutón nadawk!

Zwony tež hišće nimamy, chiba tón jedyn, kiž je so nam z Hamburga wróćo dał. Ruinu něhdušeje šule a faru mamy tež hišće natwarić. Hdy drje so nam to poradži? W.

Z Njeswaćidla. Zrudne njezbože sta so w našeje wosadze. Ratar Vorbrich ze Šešowa bjerješe ze žonu a hōlcem rěpu z jamy. Dōkelž bě zemja zmjerzla, nje wotkopachu jamu, ale — ow běda — muž do njeje zalěze, zo by rěpu won mjetał, při tym so pjeršć sypny a jeho zasypa. Po wulkej prócy móžachu jeho hakle wukopać — ale jenož jako čelo. — Kōždu zymu so stawaju tele samsne njezboža. Njech su tola naši lubi ratarjo wobhladniwiši. — Wo znjezboženého žaruja wudowa ze 7 džěćimi, z kotrychž hakle najstarši na paćerje chodži.

Dupa w Ketličanskim Božim domje